

Menighetsbladet

Helsing til Sauherad og Nes

NR. 7 • OKTOBER 2017 • 68. ÅRGANG

INNHOLD

	Side		Side
Høsttakkefest	466	Cafe Mama	490
Kling	470	Krigsminner	494
Apple Aid	474	TV-aksjonen	496
Himlen blåner	476	Lerka	502
Bygdeborg	484	Glimt	510
Eplefest	487	Guds nåde	520

Høsttakkefest og takknemlighet

Høsttakkefest feires ikke med samme omfang som «Thanksgiving» i USA, selv om vår tradisjon er eldre enn deres. Røttene til vår høsttakkefest kan spores helt tilbake til år 380 etter Kristus, mens ikke før midt på 1600 tallet, da Engelske kolonister reiste som pilegrimer til Amerika ble høsttakkefest til «Thanksgiving». I USA er Thanksgiving like viktig som julefeiringen, og landets eneste nasjonale fridag faller på denne dagen, den fjerde torsdagen i november hvert år.

Av Sissel Muan

Jeg fikk mulighet til å være med på å feire Thanksgiving flere ganger i de årene jeg studerte i USA. Som med de fleste høytider og feiringer var det mye fokus på god mat og familie, men jeg synes likevel det var noe spesielt med fokuset på takknemlighet rundt Thanksgiving. Vi satt rundt bordet og spiste samtidig som vi minnet hverandre på det vi hadde å takke for. En familie hadde en «runde» rundt bordet der vi alle sa noe vi var takknemlige for, og alle delte villig. Etter vi hadde delt det vi hadde på hjertet ba vi sammen, og takket Gud for alle gavene han hadde gitt oss. Jeg skulle mange ganger ønske at vi hadde en større tradisjon for å feire høsttakkefest på denne måten hjemme i Norge. Det er noe fint med å ha en dag hvor man feirer Gud og takker Ham for alt vi er og har. Det er lett å ta mye for gitt, og se på det man ønsker at man hadde. Ofte kommer også takken bare bort i hverdagens egne utfordringer.

Det å være takknemlig, og det å si takk blir ofte godt mottatt. Å si

Sissel Muan har det siste året vært trosopplærer i Sauherad og Nes sokn. Nå flytter hun til Trøndelag for å begynne som ungdomsarbeider i Normisjon.

takk og vise at du setter pris på det noen er eller gjør for deg er egentlig en vinn-vinn situasjon; de som får takken blir oftest glad for det, samtidig som den som takker blir mer oppmerksom på alle velsignelsene som finnes og alt som er å takke for. Jeg prøver å være bevisst på dette hjemme, og si mer takk. Det kan være de små, litt selvsagte ting i hverdagen, der det ikke forventes noen takk som betyr aller mest. Ikke noe er som et ektefølt, overraskende «takk» midt i en kjedelig hverdagslig situasjon!

I Bibelen står det mange steder at vi skal komme fram for Gud med takk, og i Paulus sine brev til menighetene finner vi sterke oppfordringer og formaninger om at vi skal være takknemlige. Noen av disse oppfordringene kan nærmest virke uoppnåelige, som når han skriver: «takk Gud under alle forhold». (1.Tess 5,17) Det finnes mange situasjoner i livet der takknemlighet er det siste vi tenker på. Sorg, sykdom, smerte og andre utfordringer gir større grunn til klagesang enn takksigelser. Og jeg mener absolutt ikke at vi skal undertrykke smerte til fordel for tvungen takknemlighet, det tror jeg rett og slett er usunt og skadelig. Det er en tid for alt, og Gud er med oss alle dager. Han er i lidelsen også, og jeg tror Han vil ta imot både vår takk og vår klage.

Selv om vi skulle ha det bra på mange vis, trenger det heller ikke alltid være så lett å «plutselig» skulle kjenne på en stor takknemlighet. Men sånn som med Thanksgiving

der vi minner hverandre på alt vi har å takke for, kanskje det er noe vi kan gjøre i hverdagen? Hvis vi minner oss selv på ting vi kan takke for, eller tenker på det vi har i livet som er bra og godt, da kan vi kanskje kjenne takknemligheten sige inn over oss? Jeg har ofte opplevd at det å minne seg på ting som en har å takke for, gjør at det som ikke er så godt i livet blir litt mindre, og det blir lettere å kjenne på takknemlighet og glede.

I november i fjor feiret vi en slags mini-thanksgiving hjemme hos oss, og da laget jeg en krukke hvor vi i løpet av det neste året kunne skrive en liten lapp med noe vi ville si takk for og legge i krukka, for så å lese opp lappene på årets Thanksgiving. (Jeg har adoptert den amerikanske feiringen). Det ble mange lapper de første dagene, og litt lengre mellom etterhvert, men kanskje blir det noen flere lapper der før november er her. Selv om det har blitt litt lenge mellom hver lapp, har det blitt litt sånn at jeg tenker på det hver gang jeg ser krukka, om jeg har noe å takke for i dag. Ofte finner jeg flere ting, og selv om jeg ikke skriver det ned, bærer jeg det med meg en stund. Og jeg tror det gjør noe med meg. Jeg løfter blikket litt. På en helt vanlig dag, kan jeg begynne å tenke på alt Gud har gjort for meg, og alle velsignelsene Han har gitt meg. Og det er verdt å takke for!

Med ønske om en fin høst, fylt med takknemlighet!

KIWI mini
pris

KJØP KJAPT, KJØP TRYGT, KJØP BILLIG

KAASA MASKIN AS

Aut. maskinentreprenør
3810 Gvarv

Tlf. 35 95 51 18 - 915 18 588

vitusapotek+

3810 Gvarv
Telefon 35 95 54 34

**Nes
Menighetshus**

3810 Gvarv

Bankgiro 2675.65.16441
Postgiro 3 88 02 91

LEIE AV HUSET:
Kontakt Lillil Bergan
Tlf. 99 01 94 62

NORSJØARKITEKTER AS

Strannavegen 460 3810 Gvarv tlf 35955600
post@norsjoarkitekter.no
www.norsjoarkitekter.no

Nyt et godt måltid hjemmelaget mat

ALT I UTLIVERING AV SELSKAPSMAT

Aarnes *Gunnars*
Kafeteria as *Selskapsmat*

3810 GVARV - TLF. 35 95 57 33

Etikkseminar på Nes menighetshus
torsdag 26. oktober 2017 kl. 18.30

*Gisle Roksund er fastlege i Skien,
skribent i Varden, Dagbladet og
Dagens Medisin. Han deltar aktivt
i samfunnsdebatten.*

**Frisk - men
likevel syk?**

Sauherad diakoniforening
ønsker velkommen til
etikkseminar med
Gisle Roksund.

Minikonsert med Ugnés
Naudziunaite (fløyte) og
Rokas Naudziunaite
(trekkspill)

Servering.

Fri entré, kollekt.

**NORSJØ
SAG OG HØVLERI a/s**

3810 Gvarv
Tlf. 35 95 54 50 • Fax. 35 95 51 38
Epost: office@norsjosag.no
Trelast - Bygningsartikler

Ønsker du hjelp til gravstell?

Vi tilbyr stellavtale for
1.300 kr pr år.

Ta kontakt med kirkekontoret!

www.Fimex.no

Utstyr til frukt og bær dyrkere

olav@fimex.no
Telefon 957 07 000

Hjemmebakeri på Gunheim

Kling, lefse og andre godsaker

I 1994 startet Anne Underberg å bake i litt større skala enn det hun trengte til sitt eget bruk. Venner og kjente fikk noen lefseleiver til fest og høgtid. Men i år 2000 etablerte hun sitt eget firma, og hun reduserte jobben sin i Tingretten på Notodden til 50 %. I 2011 tok hun skrittet helt ut og ble baker på heltid. Bedriften gikk så bra at hun nå har ansatte en hjelper i halv stilling. Det har i stor grad vært rumenere som har vært hennes assistenter.

Annes hovedprodukt er kling. Når vi spør etter hva som er forskjellen på kling og lefse siterer hun Nils Flatland: kling er uten potet, lefse er med. Hun baker også potetlomper, lefser, flatbrød og honningkake. I honningkaka er det honning fra Dy-rud gård hos Kjersti Versto Roheim og Dag Gjermund Roheim. Og selvfølgelig er oppskriftene hemmelige!

Dette er ekte håndarbeid, men Anne har mekanisert virksomheten noe. Hun har en maskin som elter sammen deigen, og en annen maskin lager like store emner til klingene. Den maskinen lager bollelignende emner som er klare for kjevlemaskinen. Så kjører hun seks og seks emner gjennom kjevlemaskinen. Hun øker trykket etter hvert til lefsene får passe størrelse og tykkelse. Så steiker hun på to takker. De dagene hun er alene baker hun ut 70 leiver, - alt fra å sette deigen til de ligger ferdig pakket i fryseren. De dagene de er to så greier de 230 leiver!

Anne selger produktene sine fra hjemmebakeriet sitt hjemme på Underbergåsen på Gunheim, og hun selger gjennom gårdsbutikken i Oredalen: Gvarv Frukt og Bær. Hun

Anne Underberg har gjort klar emner for å sende dem inn i kjevlemaskinen.

Seks og seks leiver sendes gjennom kjevlemaskinen, med litt større trykk for hver gang.

deltar også på noen større messer, som Mersmak i Skien og noen julemesser. Markedet er bra, hun kan produsere så mye hun orker.

Anne Underberg har også noen spesielle produkter: på oppfordring fra Telemark Museum i Brekkeparken i Skien baker hun honningkake. Det har en litt spesiell bakgrunn. Forfatter og journalist Henry Nøtaker laget for noe år siden ei bok om Henrik Ibsen forhold til mat. I den forbindelse laget kokken Arne

To takker er i sving når Anne driver med produksjon av kling.

Fristende!! Kling og honningkake.

Brimi en oppskrift som han kalte Lille Henriks honningkake. Telemark museum tok kontakt med Anne for å få henne til å bake denne kaka. Anne sa ja, men hun gikk en del runder med oppskriften for å gjøre den mer egnet til «masseproduksjon». Men noen så tilpassinger fant hun en god deig, og hun satte i gang.

Seinere skulle matskribenten Andreas Viestad lage et TV-program om Henrik Ibsen og mat. Han laget en serie matprogram hvor han tok fram oppskrifter som var særegen for de forskjellige deler av landet. Da han kom til Telemark ble det om Ibsen og maten. Også der ble Annes honningkake løftet fram. Fortsatt baker hun honningkake for Telemark Museum, og som hun også selger selv. Hun baker honningkake

i «original størrelse», men også i en liten utgave.

-is-

Bildet sier vel det meste.

Søndag 24. september 2017

Velkommen til FESTDAG

Kl. 11.00:

Høsttakkefest i Sauherad kirke

Kl. 13.00:

Middag for konfirmantjubilanter og ledsagere på Nes menighetshus

Kl. 15.00:

Menighetsfest

- Presentasjon av konfirmantjubilantene
- Bløtkake og kaffe
- Konsert med Anne Gravir Klykken: kortreiste salmer, viser stubber og stev fra Telemark.

Anne Gravir Klykken synger på festen på Nes menighetshus kl. 15.00

Apple Aid – 10 år

Stor jubileumskonsert i Gullbring

Fredag 22. september 2017 kl. 19.00

Det er gått ti år siden Apple Aid startet sin virksomhet i kjelleren på Sauherad misjonshus, tidligere Moen skole. Gjennom årene har de sendt 15 trailere med klær, sko og utstyr til fattige mennesker på landsbygda i Romania. Lager og sorteringsentral er flyttet fra Moen til Storakaas. Nå skal de feire jubileet i Gullbring kulturanlegg i Bø, - med artister fra øverste hylle, blant annet: Ni Liv, Nicoline Berg Kaasin og brødrene Didrik og Emil Solli Tangen.

I 2002 fikk Jan Olav Eilevstjønn de første rumenske sesongarbeideren på gården sin på Akkerhaugen. De ble gode venner, og tidlig kom invitasjonen til å besøke Romania. Det gikk noen år før turen ble en realitet, men i påska 2007 reiste Jan Olav sammen med sønnen Jan Birger og Thorleif Holtskog til Romania.

-Jeg traff i 92 år gammel dame som ble kaldt Mama Maria. Hun bodde sammen med en slektning.

De eide ikke mat i huset, absolutt ingen ting. Etter hvert så jeg at det var mange som hadde det som henne. Dette gjorde noe med meg, og tanken om Apple Aid ble født i mitt hjerte. Når vi her i Sauherad kan ha så mange dyktige medarbeidere fra Romania, så måtte vi kunne gi noe tilbake!

-Gjennom de ti årene vi har eksistert så har vi sendt 15 trailere med klær, sko og annet utstyr til Romania. Titusenvis av familier har fått hjelp. Vi har også gitt konkret hjelp til enkelte familier. Den delen har vi nå avsluttet, og har dreid hjelpen mer mot barn og unge. I sommer har vi blant annet finansiert en sommerleir for mellom 500 og 600 barn og unge. Det er mye Rom-folk i denne delen av Romania, og de falle ofte mellom alle stoler, de har få rettigheter i forhold til helse og skole.

-Vår samarbeidspartner i Romania er den evangeliske menigheten i Once ti, ved pastor Conell Pasca. Vårt slagord er: «Eplet – skapt for å

Jan Olav Eilevstjønn har ledet Apple Aid i ti år.

dele!», sier Jan Olav Eilevstjønn til Helsing.

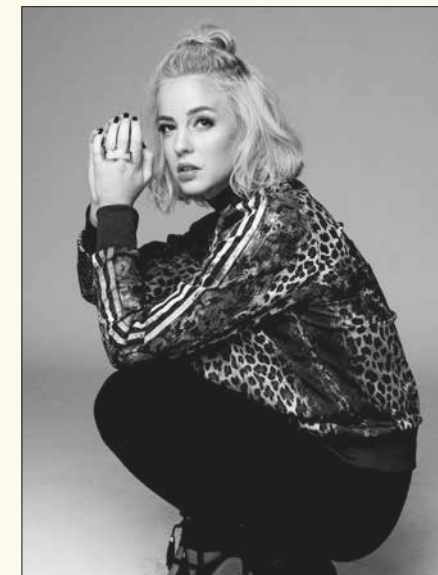
Nå skal det altså feires! –Vi satser på å fylle Gullbring denne dagen. Alle artistene opptre vederlagsfritt, og vi har fått en svært god avtale om leie med Gullbring. Og hvilke artister: operabrødrene **Didrik og Emil Solli Tangen** fra Grenland, - begge er blant annet kjent fra Melodi Grand Prix. **Nicoline Berg Kaasin**, som kom til finalen i Stjerneekamp. **Ni Liv** trenger ingen nærmere presentasjon, ikke gründeren og felespilleren **Torgeir Straand** heller. **Marjit Vinjerui og Jan Birger Akerhaugen**, artister med røtter i Sauherad, er begge aktuelle med nye plater. **Hans**

Olav Sauar skal være konferansier på den ca 1 ½ timer lange konserten.

Ni Liv har en kjent sang som het Tjønnimellom. I den forbindelse har Ingunn Storakaas Røysland malt 6 bilder av tønner i Bø og Sauherad. Disse bildene vil bli stilt ut i Gullbring, for så å bli solgt til inntekt for Apple Aid.

Jan Olav Eilevstjønn har vært leder for Apple Aid siden starten i 2007. Med seg i styret har han Helge Kaasin, Thorleif Holtskog, Heidi Øygarden og Liv Marianne Lindheim Bakkan. Rotaryklubben i Bø er kollektivt medlem. I tillegg til de 15 lastebilene med utstyr som er sendt til Romania med forskjellig utstyr, så har de samlet inn ca. 2 millioner kroner til arbeidet.

-is-

Nicoline Berg Kaasin er en av artistene som deltar på jubileumskonserten.

Min salme

Valgt av Anne Ruth

Himlen blåner for vårt øye

Norsk Salmebok (2012) nr. 296

Tekst: Einar Skjæraasen (1945)

Melodi: Norsk folketone (Hodalen)

Salmen las eg fyrste gong i «Salmer 1997». Salmen til Einar Skjæraasen gjorde eit djupt inntrykk på meg den gongen og salmen har vore med meg sida. For å lære versa har eg hatt handskrive lappar i lomma eller på dashbordet i bilen. Transportetappar har blitt meir meningsfulle.

Da eg vaks opp, lærte pappa oss dikt når vi gjekk på ski til hytta eller på bilturar. Fokuset var å lære noko nytt. Timane med gåing til hytta eller til eit mål i fjellet eller tida det tok å fylle tyttebær i ei bøtta, blei korta ned.

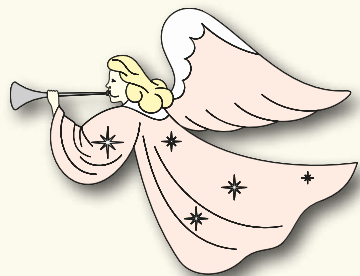
Salmen til Einar Skjæraasen er for meg ei var hylling og ein takk til livet. Til den fantastiske naturen rundt oss, den grønne årstida, dei utallege grønfargane, blomster som dukkar opp ein etter ein for så å bli bær og mat til dyr og menneske. Like fantastisk er den grå og kvite årstida for meg, med skiftande blåtonar i snø og himmel og med gode skiturar innover på fjella.

Når eg les salmen, får eg bilde frå utallege turar i fjellet og ved sjøen. Denne sommaren har eg, ennå ein gong, fått oppleve grågrøne lav og moseheier rundt Mårbu. Gode minne eg takkar for.

Når eg les «Lyset stiger, lyset faller over alle dunkle fjell», tenker eg på mi eldste søster, Kari, som fekk oss til å sitte ned for å sjå på kveldshimmelen for å nyte fargane med andakt. Like djupt gripande er minna frå morgonhimmelen her på Gvarv eller over Folgefonna som vi såg alle åra vi budde i Os.

«Gledens tid og sorgens time har sin bolig i hvert sinn», fekk vi erfare da yngste sonen vår, ein aktiv, glad, positiv og resurssterk gut, døyde under dykking 32 år gamal. Seinare har vi fått 2 barnebarn. Det største ved det, er at eldste sonen vår smilte etter at broren døyde.

Salmen hjelper meg å rette takken for alt eg ser og opplever i livet, til «Han som er og ånder over tid og sted». Les salmen 5 eller 10 gonger, du finn nye bilde, nye ting å takke for kvar gong.

Einar Skjæraasen (1900 – 1960).

Anne Ruth er pensjonist og bor på Gunheim

Him-len blå - ner for vårt øy - e, jor-den grøn-nes
for vår fot. Bek-ken ris - ler for vår tør - ste, korn og
blomst og tre slår rot. Fug-ler spi - ler si-ne
vin - ger, bar-net plud-rer med sin mor. Lo-vet væ - re
Han som skap - te drøm-men og det fors-te ord.

2 Vinden har sin sti å vandre, bølgen har sin vei å gå, vår og sommer, høst og vinter skifter i det minste strå, gledens tid og sorgens time har sin bolig i hvert sinn. Lovet være Han som åpnet første le og siste grind.

3 Lyset stiger, lyset faller over alle dunkle fjell. Morgensol og aftenstjerne viser dag og varsler kveld. Hjertet har sin lengsels høyde, hånden har sin gjernings fred. Lovet være Han som er og ånder over tid og sted.

Trykt i Helsing med tillatelse fra rettighetshaverne.

Videre rydding i arkivet:

Nes Kirke.

Til
Nesheringer i og utenfor hjembygden!

Nes kirke er bygget før 1200 og er således den eldste bygning i bygden, ja den hører med mellom de eldste byggverk i landet. I tiden 13 - 1400 har kirken vært dekorert med figurmaling i hele koret og delvis også i skipet og i 1708 har en maler, Laurits Pedersen, malt hele kirken med vegger og loft, samtidig med at han malte altertavlen og den gamle prekestolen, som dengang var nye. Det blev også da kostet nye benker og galleri som alt sammen blev malt av Laurits Pedersen. Kirken har da vært meget vakker, men senere har den vært dårlig behandlet. I 1724 blev den med alt kirkegodset av den dansk-norske stat solgt til private, som hadde den til 1863. Da blev kirken overtatt av Nes sogn. Kirken var da i så elendig forfatning at det kostet sognet 2760 riksdaler for å få den i noenlunde brukelig stand. Dengang blev sakristiet og det nuværende tårn bygget. I 1895 blev det så foretatt en omredning av interiøret. Den gamle malingen fra 1400 og 1700 er for lengst overkalket, og kirken har således fått sitt nuværende fattigslige preg.

Nes menighetsråd har i flere år arbeidet med planer for en restaurering av denne gamle tradisjonsrike kirken og ifjor begynte konservator Gotås avdekningsarbeidet i koret. Dette arbeidet blev utført av midler som kirke departementet hadde stillet til disposisjon. Nu har departementet gjennom Riksantikvaren stillet ytterligere kr. 3000,- til disposisjon for fortsettelsen av avdekningsarbeidet i Nes kirke, og konservatoren skal begynne igjen første dagene i juni.- Men de bevilgede penger vil ikke strekke til da malingen i skipet ikke bare skal avdekkes, men også kompletteres og friskes op. Dertil kommer arbeidet med interiøret i kirken, som må omarbeides og bringes i stil med kirkens utstyr i det hele. Nes kirkekasse har et opspart beløp på 2 – 3000 kr. som kan disponeres, men enda mangler det penger til fullførelsen av dette arbeidet.

Nu vil derfor menighetsrådet med dette vende sig til alle Nesheringer både i og utenfor bygden med bønn om å gi en gave, stor eller li-

ten, hver efter sin evne, til fullførelsen av restaureringsarbeidet i Nes kirke. Det må være en æressak for oss alle å være med i dette arbeid og hjelpe til at arbeidet kan bli gjort så fullstendig og vakkert som mulig. Riksantikvaren sier at Nes kirke er en av de vakreste middelalderkirker vi har i landet, og de malerier som nu er og blir avdekket i kirken er helt enestående i sitt slages. Nu er det vår plikt å gi den er verdige kirken vår et verdig utstyr, så den fremdeles kan bli stående der og legge høitidsstemning over bygden og folket.-

Menighetsrådet vil da be om at vedlagte gavekort må bli utfylt, og gaven enten utbetalt til en av medlemmene i Menighetsrådet eller sendt til forretningsføreren Rollef Bergan, Gvarv, innen 15. juli d. å.

Nes Menighetsråd i mai 1936.

Hellek Østtveit
Form.

Niels Steen,
sogneprest

M. Sølverud
nestform.

Jon Hvitsand,

Rollef Bergan,

Ingerid Aarnes,

Anne Østgarden,

Harald Gunheim.
kom. repr

HVA SKJER PÅ AKKERHAUGEN?
Historiske bilder, foreningsnytt
og mye mer - Besøk
www.akkerhaugen.no

BIBELTIMER

Tema: Luther og Galaterbrevet

Bibeltimholder: Tom Arne Møllerbråten

Galaterbrevet spilte en avgjørende rolle i Luthers oppdagelse av evangeliet, og kan derfor oppfattes som en nøkkelttekst for å forstå reformasjonen. Vi går gjennom brevet og ser samtidig på noen av Luthers kommentarer til teksten.

Nes Menighetshus,

**onsdag 27. september og
torsdag 9. november, kl. 19.30**

Enkel kveldsmat.

Høstens største og minste gresskar

Vil du bli med å konkurrere om høstens største og minste gresskar

Vi vil kåre vinneren på Norsk Eplefest 23. september på Gvarv.

Slik er konkurransereglene:

- Konkurransen er åpen for alle
- Gresskaret skal være helt, sunt og friskt
- Gresskarets skal ikke være kart
- Gresskaret skal være dyrket i egen hage.
- Gresskaret måles på vekt.
- Gresskaret må leveres innen kl. 12.00 på Eplefesten

Helsing for 50 år siden

MENIGHETSBLADET «HELING» REDAKTØRSKIFTE

I juni-nummeret av «Helsing» meldte redaktøren fra at han ønsket å fratre samtidig med at han ble løst fra sokneprestembedet .

Vi takker sokneprest T j o m s l a n d for at han tok initiativet til å få menighetsbladet i gang og i alle år har hatt arbeidet med det. Det har ikke vært lett alltid, men vi vet at bladet blir satt pris på av bygdefolket og at det virkelig blir lest av svært mange.

Det er vår mening og vårt håp at bladet skal fortsette og om mulig utvides. Vår nye sokneprest har lovet å overta arbeidet som redaktør foreløpig. Vi er svært takknemlige for dette og ønsker ham velkommen.

ØKONOMIEN

Så er det økonomien. Det koster penger å trykke og sprede et menighetsblad til alle hjem i menigheten - Vi har en utgift på ca. kr. 6.000,- pr. år. Den alt overveiende del av dette beløp er gavene til bladet. I forrige nummer lå det en postgiroblankett som vi ber alle bruke. Vi håper De ikke har lagt den bort, for menighetsbladet trenger din gave for å kunne holdes i gang. Da vi sendte ut slike postgiroblanketter i fjor, fikk vi på forholdsvis ganske kort tid inn ca. kr. 5.000,- Vi håper på et enda bedre resultat i år.

Kvittering for det som er kommet inn pr. 24 august i år, finner De i dette nummer. De kan også bruke vanlig blankett med nr. med 5 01 23 påført.

AKTUELT STOFF

Vi ber foreningsledere og alle som står i kristelig og humanitært arbeid om flittig å bruke Helsing til sine kunngjøringer og meldinger. Da når de alle hjem i menighetene.

Dertil vil vi gjerne få korte referater fra møter og arrangementer, utdrag av årsmeldinger o. s. v. De vil bli tatt inn i den grad plassen tillater det. Slike meldinger sendes redaktøren skriftlig før den 5. i hver måned

Hilsen

BLAD-NEMNDA

Torjus Bergan. Anne Schia.

Jon Tørå

Farhan Albashan

Farhan Albashan kommer fra Syria. Han går på voksenopplæring på Akkerhaugen og er 41 år gammel. Han har fem barn, snakker norsk og arabisk.

Av Izel Suliman

Barna hans går i forskjellige klasser. Den eldst heter Naser og han går på grunnskole tre på Akkerhaugen. Den andre heter Ibrahim går på grunnskole på Gvarv, i sjuende klasse. Nummer tre heter Ghina og går i fjerde klasse. Hiba går i først

klasse, og Abdelhaahmid i barnehagen.

Farhan og familie hans var i Libanon. Han jobbet som sjåfør på lastebil, men han var ikke glad på grunn av at Libanon er veldig dyrt. Så han registret seg hos FN. Da fikk han sjansen til å komme til Norge for å få bra liv for familien og barna sine.

Han kom til Norge sommeren 2015, og han er bra nok på norsk, og han har praksisplass på Mast. Han liker slik jobb, fordi han hadde stor hage i Syria, da han fikk sånn praksis på Gvarv.

Han har erfaring med å male, og nå maler han skolen på Gvarv. Kona hans er på voksenopplæring, og hun har praksisplass på Cafe Mamma. De har samarbeid i huset, med å rydde, lage mat, og passer på barna.

Han fikk bra liv i Norge, og han håper at kan få jobb som sjåfør på lastebil i Norge.

HVOR ER DETTE?

Rett svar på side 525

GRENLAND FAMILIEKONTOR

Schweigaardsgt. 11, 3717 Skien

Åpningstid: kl. 08.00 – 15.00, mandag til fredag

Telefonvakt kl. 10.00 – 14.00 (onsdag kl. 10.00 – 11.30)

Telefon: 35 50 58 70

e-post: grenland.familiekontor@bufetat.no

Hjemmeside: www.familieliv.no

FAMILIEVERNKONTORET ØVRE-TELEMARK

Brødløsvegen 51, 3840 Seljord

Kontor i Seljord, Notodden og Rjukan

Timebestilling skjer til kontoret i Seljord hver dag mellom kl. 08.00 og 15.00.

Telefon: 35 06 88 50

e-post: familiekontoret.ovre.telemark@bufetat.no

Hjemmeside: www.vestfam.no

Bygdeborg

Mange er opptekne av fortida og av røtene sine. Interessa for slektsgransking blømer, elektronisk metallsøking finn ting i jorda som fortel om fortida. Vegbygging krev leiting og graving etter fortidsminner før vegarbeidet startar. Vegen må kanskje leggast utanom gravhaugar eller buplassar. Hus, bur og kjørker frå før Svartedauden blir freda, verna og tatt vare på.

Av Peter Sevatdal

Men rundt oss i Midt-Telemark finns rester av byggverk, som kan vera totusen år eldre. Dei ropar på merksemd, interesse og svar på mange spørsmål. Det er dei såkalla «bygdeborgene». Dei ligg stort sett høgt i terrenget, nokså nært gamle gardsanlegg, med nokre unntak.

Bak Forberg skule i Øvre Bø, ligg Trellsborg. Den er dominera av fleire parallelle murar, kanskje «fotfeste» for palisadeliknande påleverk. Det har vorte «opplest og vedtatt» frå tidleg 1800-tal at bygdeborgene var forsvars-tilfluktsanlegg.

Få bygdeborger i Norge er undersøkt av fagfolk, dei ligg som regel i ulendt utmark, nedrasa og overgrodd, men tydeleg nok å sjå for vakne turgåarar.

I Finnland er 36 av 95 bygdeborger grave ut av arkeologar. Den fremste finske forskaren er J.P. Taavitsainen. Han meiner anlegga har primært hatt militær bruk. Men dateringa er vanskeleg blant anna fordi ei rekke steinalderfunn er gjort i nokre bygdeborger.

I Sverige er registrera meir enn tusen «fornborger» og der er forska mykje meir, til dømes på doktor-

gradsnivå, med tilsvarande større litteraturtilfang. I Norge er ingen doktorgrad tatt på området av historiefaget.

På slutten av 1900 er det publisera forskningsresultat av Dagfinn Skree, (Romeriket), Ingrid Ystgaard (Trøndelag) og frå vårt grannelag: Tryggve Bernt (Øvre Eiker), ei masteravhandling – «Bygdeborgene – tid for revurdering?».

Finske, svenske og norske forskarar sine funn og teoriar peikar i nye leier med osyn til bygdeborgenes` s alder, funksjon og plass i samfunnet.

Den vanlege tidfestinga av bygdeborgene har vore til folkevandringstida: 2 – 600 år e.Kr. Nyare funn og forskning tyder på ei utviding av bygge- og funksjonstida for bygdeborgene bakover til bronsealder.

I yngre jernalder/vikingtid ser bygdeborgene ut til å vera forlatne/ute av bruk. Dei er heller ikkje nemnde nokon stad i sagalitteraturen.

Nyare forskningsresultat og teoriar utvidar ramma for bruken av bygdeborgene utover den reinte militære – tilfluktsfunksjonen. Dei kan ha vore bruka i utmarksnærin-

gar som fêdrift-beiting, fangst, jakt, fiske, sanking av bær og liknande, metallutvinning og smiing. Murar og palisadar var vern mot rovdyr og røvarar og heldt buskap samla nat-testid.

Å vera herre over ei bygdeborg var eit symbol på makt og prestisje for slekta/stamma og ein stad for religiøse, rituelle og løynlege seremoniar.

Gjennom det lange tidsrommet dei har eksistera, kan bruken ha variera med samfunnspolitiske tilhøve, maktstruktur eller samferdsel frå bygd til bygd og til ting og torg.

Dei lokale bygdeborger i Bø og Sauherad varierar mykje: Blæksås, Bratningsborg, Vardeåsen og Trellsborg ligg nær gardsanlegg, høgt

over lendet og vendt mot vassdrag. Bygdeborgene ved Solbjørvatnet og den ved Nystulvatnet, Storehaug (Heddal), ligg langt frå dyrka mark og ferdselsårer i dag. Men kvar for folk for 2000 år sidan med sine bører, kløvhestar og krøttørflokkar? Over fjell og gjennom dalar, langs myrar og vatn til neste trygge nat-telæger?

Bygdeborgene har stort sett vore i fred i 1500 år. Treverk har bronne eller rotna, murar rasa, skogen vokse etter ein og annan skogbrann. Bare i segner og eventyr har bygdeborgene si søge overlevd. Kanskje det er på tide å dra dei fram i lyset, forske og granske på også den delen av vår eldste historie?

• rørleggerarbeid • flislegging • muring m.m.

Totalrehabilitering av bad!

Har du en badedrøm?

Vi oppfyller den...

Vi kommer på befaring eller ta gjerne en tur innom oss for en prat. Planleggingen ordner vi sammen og gir dere uforbindelige tilbud.

AUNE RØR

3810 GVARV • Tlf.: 35 95 58 00 • Fax: 35 95 63 04

Fagområder:

- ✓ Sanitæranlegg
- ✓ Varmeanlegg
- ✓ Pumpeanlegg
- ✓ Service oljefyr
- ✓ Kjerneboring

Bademiljø

FORMIDDAGSTREFF PÅ NES MENIGHETSHUS

På alle Formiddagstreff er det god servering, og god tid til å prate med hverandre.

Noen ganger er det åresalg, andre ganger kollekt.

Behov for skyss kan ringes til Nes menighetshus (tlf. 35 95 52 34) fra kl. 09.30 på treffdagen.

Tirsdag 26. september kl. 11.00 til 13.00

Odd Evjen forteller om Haydom sykehus i Tanzania. Han er barnebarnet til Ole Halgrim Evjen Olsen og Kari Olsen som grunnlag sykehuset i 1955. Odd Evjen er ansatt i Kirkens Nødhjelp.

Samlingen arrangeres i samarbeid med menighetens misjonsutvalg, og det blir kollekt til misjonsprosjektet i Thailand.

Odd Evjen

Tirsdag 10. oktober kl. 11.00 til 13.00

Tidligere Sagavoll-lærer **Ulf Vege** forteller om en tur til det Sørlege Afrika: *Klippekunst og transedans*. Dette handler om et møte med San-folket (det som tidligere ble kalt *Buskmenn*).

Ulf Vege

Tirsdag 24. oktober kl. 11.00 til 13.00

Formiddagstreffets feiring av at det er 500 år siden Reformasjonen. **Jorid Vale og Bruno Hageman** lager et sangprogram med tekster av Martin Luther.

Jorid Vale og
Bruno Hageman

Tirsdag 14. november kl. 11.00 til 13.00

Andakt ved **Anne-Inger Lunner. Per Kristian Halle** viser lysbilder: Høstfarger. Åresalg

Per Kristian Halle

Program for Norsk Eplefest 2017

Hver dag
Åpne gardsutsalg
Land Art gjennom Fruktbygda

Torsdag 21. september 15.00-17.00:

Eldres Eplefest på Furumoen, Furuheim og Sauherad Bygdeheim.
Program ved kulturetaten i Sauherad kommune og eplekakeservering ved Sauherad Bygdekvinneag. Åpent for alle

Fredag 22. september

18.00 – 24.00 **Utstillingsåpning** og presentasjon av årets eplefestkunstner Trine Støren på Galleri Nyhuus. Diktopplesing hver time fra kl. 20.00

Nattåpne atelier og gallerier:

12.00 – 24.00: Kjell Hellströms Atelier, Grisebusten maleverksted, Runaug Venås,
18.00 – 24.00: Galleri Nyhuus, Galleri Karen
12.00 – 18.00: Tegnehuset på Årnes Brygge

19.00: **Apple Aid er 10 år** – Jubileumskonsert i Gullbring med Didrik og Emil Solli Tangen, Ni Liv, Nicoline Berg Kaasin, Marjit Vinjerui, Jan Birger Akerhaugen og Torgeir Strand. Billetter kr. 395,-.

Lørdag 23. september

09.30
Åpen kyrkje på Nes; **Musikk og lyrikk** ved Johannes Sundsva-
len, Bruno Hageman og Ivar Solbu som en del av «Eplevandring
til Gvarv».

10.00
Eplevandring på fruktbare stier fra Nes kyrkje til Gvarv. (Mulig med parkering på Sagavoll og transport til Nes kyrkje kl. 0915)

10.00-16.30:

Markedsdag i Gvarv sentrum

Frukt, mat, kultur, handverk, folkefest og livlig handel.

«Eplesprell» aktiviteter, leik og moro for barn.

Inngang kr. 100,- For alle med studentbevis kr. 50,- Barn under 15 år gratis. Inngangsbilletten blir med i trekning på kunstverk av Årets Eplefestkunstner og eplekasser.

Hovedgevinst på billettene til Norsk Eplefest er dette kunstverket av Årets Eplefestkunstner 2017 Trine Støren.

12.00

Offisiell åpning av Norsk Eplefest 2017 ved fylkesordfører Sven Tore Løkslid

Tildeling av Årets Gulleple 2017 til Aina Bartmann

Årets Eplefestkunstner Trine Støren i Galleri Nyhuus

«Eplesangen» med solister fra «Kraftkoret» og storkor fra Sauherad barneskole.

Kulturinnslag med solister og Eplebandet.

Marjit Vinjerui og Jan Birger Akerhaugen inviterer til konsert i Nes kyrkje søndag

Avduking av årets epletavle av elever ved Sagavoll folkehøgskole.

15.30

Sceneprogram med underholdning og musikk ved Eplebandet og solister.

Utdeling av ungdommens kulturpris, UngKulPris 2017

Utdeling av "Gresskarprisen"

Kåring av beste bod.

16.05

Trekning av kunstverk av Årets Eplefestkunstner og eplekasser på inngangsbilletter.

11 /12.00-18.00

Åpne atelier og gallerier: Galleri Nyhuus, Kjell Hellstrøms Atelier, Runaug Venås, Galleri Karen, Grisebusten maleverksted, Arne Kleng Dahle, Tegnehuset på Årnes Brygge, Villa Lunde med "Akvareller fra Fruktbygda"

19.00

Hyggetreff på Gunheim skule ved Knut Ødegård og Gunn Kristin Aune

Norsk arkeologi i Hellas, Tegea og Naxos. Sang. Salg av kaffe og kaker. Loddsalg.

Åpen mikrofon.

Søndag 24. september

Åpne gardsutsalg

11 /12.00-18.00

Åpne atelier og gallerier: Galleri Nyhuus, Kjell Hellstrøms Atelier, Runaug Venås, Galleri Karen, Grisebusten maleverksted, Tegnehuset på Årnes Brygge,

Sauherad kirke kl. 11.00:

Høsttakkefest. Kirka blir pyntet av Sauherad Bygdekvinneleg. Gudstjenesten ledes av sokneprest Anne-Inger Lunner og diakon Ivar Solbu. Bruno Hageman er organist. Konfirmantene deltar, og det er takkoffer til Konfirmantens Solidaritetsaksjons prosjekt i Tallinn. Konfirmantene fra 1957 og 1967 ønskes særlig velkommen.

Nes menighetshus kl. 13.00:

Middag for konfirmantjubilantene og ledsagere.

Nes menighetshus kl. 15.00.

Menighetsfest. Enkel presentasjon av jubilentene. Bløtkake og kaffe. **Konsert** med **Anne Gravir Klykken:** Kortreiste salmer, viser og stubber og stev fra Telemark. Fri entré. Kollekt.

Nes kyrkje kl. 20.00:

Konsert. Marjit Vinjerui og Jan Birger Akerhaugen med gjesteartister.

Billetter kr 250,- på Ticketmaster, kr 300,- i døra. Det blir solgt maks 100 billetter.

Mange atelier og gallerier holder åpent under Norsk Eplefest

Galleri Nyhuus,

Nyhuus Gard, Nyhusvegen 9, Gvarv.
Trine Støren, maleri, Dang van Ty,
Maleri og grafikk

Grisebusten maleverksted

Gåravegen 49, Bø.
Billedkunst, strikk og Kanalspillet.

Kjell Hellstrøms Atelier

Verksvegen 60, Hørte
Fra tegning til ferdig tresnitt

Runaug Venås

Gamlegata 17, Gvarv.
Biletkunstnar

Galleri Karen,

Gvarvgata 39, Gvarv
Malerier og skulpturer

Villa Lunde

Vrangfossveien 856, Lunde
Elisabeth de Lunde

Arne Kleng Dahle

Skrivarvegen 11, Gvarv

Tegnehuset på Årnes Brygge

Årnes Brygge 59, Gvarv
Olav H. Skjeldal

CAFÉ MAMA

Hvis du hørte ordet kafé tror jeg at du skal tenke at en kafé som serverer norsk tradisjonsmat. Da må du besøke Café Mama, fordi den serverer anens slags mate, - den serverer arabisk mat.

Daglig leder for Cafe Mama.

Av Izel Suliman

afé Mama holder til på Akkerhau- gen skole.

Vi besøkte i Café Mama for å vite mer om den. Vi var heldige fordi da vi ankommer til kafeen da maten var klar til å bli spist. Og vi fikk veldig god mat!

Det er flere damer som har praksisplass på Café Mama. Noen er fra Asia og mange fra Syria.

De samarbeider med sjefen om å lage god mat, og med å bestemme hva slags mat skal de serverer. De jobber to dager i uka, mandag og tirsdag, og nesten alle gjesten kommer fra TIK (Tjenesten for Integre-

ring og Kompetanse) eller de som jobber i kommunen eller på Nav.

Damene er veldig flinke til å lage mat fordi de har erfaring med det. Damer fra Syria har ansvar på kjøkenet fordi det er vanskelig for damer å jobbe sånn som menn. Eller vi kan si menn og damer deler på jobben ved at mannen jobbe for å få god inntekt, og damene jobber i huset og passer på barna.

Jeg spurte de som jobber på Café Mama, der at alle damene er flinke til å lage mat, om noen kan tenke seg å bli kokk i framtida. De svarte at selv om de er flinke med matlag- ing så er det vanskelig å få jobb.

De har lite erfaring fra arbeidslivet. Men de er veldig glad fordi de koser seg med at de lager mat for menneskene, og alle som kommer sier at maten er god.

På Café Mama er maten nesten

gratis fordi den koster bare 55 kroner. Og du kan spise til du blir mett, uten å betal mer enn 55 kroner.

Vi må si takk til kommunen i Sauherad fordi de hjelper Café Mama mye.

TAKSERING

Tenker du på salg, kjøp eller refinansiering av eiendom? Kontakt oss for en seriøs og rask levering.

Type eiendommer: Bolig, fritid, forretning, landbruk og tomter.

Kontor: 35 95 65 00 • Mobil 907 84 247 • E-post: oddvard@byggogtakst.no • Hjemmeside: www.byggogtakst.no

Program på Evju Bygdetun

Laurdag 23. september: Norsk Eplefest:

Bygdetunlaget kokar Jordeplegraut (potetgraut) på Evju og serverar på marknaden på Gvarv.

Søndag 1. oktober: kl.19.00: Konsert i Fjoset med «Glima»

Helene Waage, Torun Raftevold Rue og Ragnhild Knutsen. (bilde)

Onsdag 22. november kl.19.00: Foredrag i Fjoset;

«Dyr til nytte, glede og besvær? - fra forskning på bever og hund i hjertet av Telemark» ved Frank Rosell fra Høgskulen i Sør-Øst Norge. Boksalg ved Akademia Bø.

Søndag 10. desember kl.12.00 - 17.00: JUL PÅ EVJU!

Julemesse og Nissefest på ein dag med salg av julemat og julegaver, aktivitetar, opplevingar og ekte julestemning med ponnyridning, juletresang og leiting etter Gardsnissen.

Matsalg i Våningshuset og Eldhuset; Elgesuppe, Rjomegraut, Risgraut. Nysteikt kling og lappar til kaffien.

Torsdag 28. desember kl.19.00: Bygdetunlagets tradisjonelle Juletreffest.

Onsdag 17. januar kl.19.00: Husmannshistoria frå Eivind Reiersen.

Arr.ved Bygdetunlaget.

Søndag 15. april: Konsert på Evju Bygdetun ved Norsjø Kammermusikkfest

Kvile

Den grå kveldsdimma over svart pløgsle
som ein spindelveg over elvelandet
Eg kjenner naudsynet av kvile
for mark og vokstrar
Jordsongen og disen sveiper si vogge
for nottevinden
seint oktobersvevn
Einslege, utdøydd vegar av rusta lauv
som bronse og blod
Svanene ligg urørlege saman
prikkande
hjarte ved hjarte

Liv Holtskog
i diktsamlinga *Synsk jord* (1987)

GAVER TIL HELSING

Gaver kan nå Vippses direkte til Helsing.
Søk opp: Helsing eller # 97925

En guttunges minner fra krigen 1940-1945

Slaget om Narvik startet 9. april 1940 og varte fram til 28. mai og til tilbaketrekning av allierte soldater 8. juni samme år.

Av Olav Klever

Vi bodde i Bjørkåsen, et gruveområde i Ballangen kommune ca. 3 mil sør for Narvik. Jeg kan huske lagre av ammunisjon her. Brune kasser med kamouflasjenett over, nær der vi bodde. Mor, bror min og jeg måtte forlate hjemmet og drar til ei hytte i et område som skulle være trygt for krigshandlinger. Vi ble kjørt med hest og slede, men jeg valgte å gå på ski. Det husker jeg. At området var trygt for krigshandlinger stemte ikke. Det ble luftkamper her og ei kule skulle gått gjennom hytteveggen er meg fortalt.

Ved «fredsslutningen» ble vel livet «normalt» og jeg husker ingen andre krigshandlinger enn at havna i Ballangen ble bombet. Det lå en lastebåt ved kaia, men den klarte seg. Det jeg husker/ser for meg den dag i dag er at flyet slapp 2 bomber. Den ene falt i sjøen, eksploderte og sendte opp en vannsøyle. Det kom mange robåter ut og plukket opp svimeslått fisk. Gratis mat! Den andre bomben traff visstnok en kanonstilling.

Viktige anlegg av gruvene ble gjerdet inn med piggråd og minelagt innenfor gjerdet. Av og til smalt det når et dyr hadde kommet inn i

minefeltet. Grønnkledde soldater så vi overalt og vi unger tigget sukertøy av dem. Bonbong.

Far fikk spadd opp plenene som hørte til ingeniørboligen, og satte poteter. Han fikk også brutt opp ei myr som lå inntil hagen vår til dyrking av grønnsaker og poteter. Han dyrket jordbær, bringebær, rips m.m. Det var et uthus til ingeniørboligen, der mor hadde høns og 2 griser. Jeg er blitt fortalt at to unge soldater så på mor matet hønene. De gråt og sa at slik gjorde mor deres også. De fleste soldater likte nok ikke krigen.

Mor og far hadde kjøpt ei ku som sto i fjøset til en bonde i nærheten, og slik fikk vi melk. Far fikk tilsendt kasser med frukt fra bror sin her i Sauherad. Det var noe svinn under transporten, men det meste kom fram. Far pakket hvert eple i papir og la dem på loftet. Her var ikke mus og passe temperatur og de holdt seg godt.

I august 1942 fylte jeg 7 år og skulle begynne på skolen. Far fulgte meg til et forsamlingshus og jeg ble skrevet inn. Det vanlige skolehuset brukte tyskerne til forlegning, så undervisningen ble i private hus. Jeg gikk i huset til Alterhaug på Myra og en av lærerne var Hoprekstad,

sogning. Alterhaug var ansatt ved gruvene, hadde hest og drev med transport. Det var et stykke hjemmefra til Myra. For det meste gikk veien gjennom skog, mørkt var det vinterstid, men kan ikke huske det var problemer.

På skolen fikk vi en gang i uka svenskesuppe, enten kjøttsuppe eller suppe basert på melkepulver. Melkepulveret kom i stor sekker og ble lagret på loftet hos oss. Far hadde en rolle innen skolevesenet. Suppa ble kokt på kjøkkenet der det var skole i huset.

Vi fikk også pakker fra jevnaldrende barn i Sverige. Jeg husker en pakke fra en som het Bengt. Av inn-

holdet husker jeg sjokolade som jeg ikke hadde smakt før. Jeg husker at det ikke falt i smak

Livet gikk normalt. Vi feiret fødselsdager selv om omfanget ikke sto i forhold til dagens måte å feire på.

Så må jeg nevne fotball. Vi måtte lage ball selv. Det var å krølle sammen papir og så snurre det sammen med hyssing også av papir. I tørt vær virket en sånn bra, men ikke i regnvær. Inne var den ypperlig til vi traff en speil. Da ble det slutt på inne-fotball.

(I neste nummer kommer Olav Klevers minne fra frigjøringsdagene).

EVENTYRMØST

Vant 1. og 2. premie
i NM 2016

Åpent etter kl. 17.00

Velkommen innom!

Karine & Anders
Nyhusvingen 28, Tlf. 909 40 728

Velkommen!

TV-aksjon 2017

Gjennom TV-Aksjonen 2017 har UNICEF som mål å gi flest mulig barn i krig og konflikt en fremtid.

Av Helene Sandbu Ryeng

Utdanning er en rettighet for alle barn, men det er også veien til gjenoppbygging av samfunn etter at en krig eller konflikt er over. Siden 1990-tallet har verden oppnådd fantastiske fremskritt på utdanningsnivået, men de siste årene har fremgangen stagnert – delvis på grunn av de mange krigene og konfliktene i verden.

I følge FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) finnes det i dag omlag 50 millioner flyktninger og internt fordrevne. Halvparten av disse er barn. Dessverre ser fremtiden ikke lys ut. UNHCR antar at verden vil ha over 61 millioner flyktninger ved utgangen av 2016.

Samfunnet trenger alle hoder og hender

En krig kan sette spor i generasjoner fremover. Konsekvensene av manglende utdanning blir barn som ikke får utviklet sitt fulle potensial, og samfunn som risikerer å miste hele generasjoner hoder og hender. Mange av disse barna vil i tillegg ha psykososiale problemer som følge av mangel på den normaliteten de får gjennom skolegang og lek.

Uten målrettet satsing på utdanning kan barn i krig og konflikt bli dobbelt straffet: Krigens frarøver dem barndommen, men ofte også utdanningen og mulighet til å bli selvhjulpne, gode samfunnsborgere. Krig er det dessverre ikke alltid mulig å stanse på kort sikt, men verden

Gjennom TV-aksjonen skal barn som Nuha i Homs, Syria, få mulighet til skolegang. Hun mistet tre års skolegang på grunn av krigen, men tar nå igjen det tapte ved hjelp av UNICEF. Foto: UNICEF Norge/Brekke

kan alltid bidra til at samfunnet kan reise seg igjen når den er over. Utdanning og opplæring er den sikreste investeringen for at det skal skje. Det er dette vi vil at pengene fra TV-Aksjonen 2017 skal gå til.

Vi er allerede i gang

UNICEF jobber for barn i mer enn 190 land. Vi er til stede før en konflikt, under konflikten og vi reiser ikke hjem når krigen er over. Som

verdens største hjelpeorganisasjon for barn, og den tredje største nødhjelpsorganisasjonen totalt sett, jobber vi både akutt og langsiktig.

Utdanning er et av UNICEFs viktigste fokusområder både i krig og fred. Vi vil invitere Norges befolkning til å gjennom TV-aksjonen i 2017 bidra med utdanning i konflikt i Syria, Sør-Sudan, Mali, Pakistan, og Columbia.

EID

Det er mange muslimske i hele verden som feire Eid. Jeg tror at det er mange mennesker som lurer på om hvorfor muslimene feire Eid.

Av Izel Suliman

Jeg har spurte en imam i en moske om Eid. Han sa at folk som er muslimske har to forskjellig Eid, en som heter liten Eid og andre heter store Eid.

Første Eid er liten Eid, og det er tre dager da folk som er muslimske er ferdig med å faste i Ramadan. Eid er som en gave fra guden deres, for folk som er muslimske. De brukte en måned på å faste. Da fikk de ikke tid til å besøke hverandre, og lage god mat og kjøpe nye klær, og gå til gravplass og ta blomster med seg. Det er liten Eid med kort informasjon om det.

Store Eid er forskjellig med liten

Eid, fordi folk som er muslimske ikke faster i den perioden. Store Eid kommer 70 dager etter første dagen i liten Eid. Folk som er muslimske feirer store Eid på grunn av at profeter som heter Ibrahim bestemte seg å ofre Isak. Han ville gjøre som guden deres sa til ham. Men etter på guden deres så at Ibrahim vil ofte Isak sa til han at han heller skulle ofte en sau, ku eller kamel.

En annen ting er at folk som er muslimske feire med å reise til Hajj, - en muslimsk pilegrimsreise. De går opp på et fjell som heter Arafat, og det er spesielt dagen i Hajj.

Hvis du treffer folk som er muslimske i Eid, kan du si Gratulere med Eid eller Eid mobarkk!

Nå kan du «vippse» dagens kollekt

Med betalingsappen Vipps kan du nå gje kollekt og pengar til menighetsarbeidet. Du treng ein smarttelefon for å laste ned denne «app'en». Når du skal overføre pengar til oss søker du opp «Sauherad og Nes sokn». Skriv inn eit beløp og kva betalinga gjelder- og vipps så er pengane overført. Trygt og enkelt.

Du kan også bruke kontanter, bankkort og overføring til konto, 2675.20.38421

Fredag 27. oktober kl. 18.30 i Notodden menighetshus

Frå Luther på Wartburg til Hognestad på Notodden!

Kveldens gjest er forskaren Per Halse, til høgre, saman med etterkomarar av Petter Hognestad, under maleriet av han, ved lanseringa av boka «Peter Hognestad – språkstrid og heilag fred», som fant stad på Menighetsfakultetet i Oslo.

Det skulle lage seg til ein mykje interessant kveld **fredag 27. oktober i Notodden menighetshus** når teologen og forskaren *Per Halse* kjem og kåserar over *Peter Hognestad* si rolle i kyrkja si utvikling, gjerne sett i samband med reformasjonsprosjektet. Hognestad var lærar og styrar ved Notodden seminar rundt 1900 og var av dei som arbeida fram nynorsk innan kyrkja. Han omsetja delar av Bibelen til nynorsk, forma ut nynorsk liturgi og, ikkje minst, var mellom dei som fekk fram Nynorsk salmebok. Åra på Notodden mellom ungdom, heddøler og kyrkjelydsfolk på tettstaden fekk mykje å seie for han.

Per Halse kjenner Hognestad sitt liv framifrå godt og har skrive ein

biografi om han, «Språkstrid og heilag fred», nyleg. Den ligg til grunn for Halse sitt kåseri, og han gjer det aktuelt med tanke både på reformasjonsjubileet og staden Notodden - «Frå Luther på Wartburg til Hognestad på Notodden»!

Første timen av samlinga fredagskvelden frå kl. 18.30 blir fokus på nynorsksalmane med *Notodden kantori* under leiing av *Sylke Feldhusen*, kanskje ein solist eller to og naturlegvis fellessong - Hognestad sine salmar og andre nynorske. Mellom desse to hovedpostane blir det forfriskingar og høve til samsnaking. *Telemark Kyrkjeakademi* er hovedarrangør med hjelp av andre. Vel møtt!

KJ.

NB!!! Ny dato: onsdag 1. november kl. 19.00

Reformasjonskonserten i Sauherad kirke

Sett av onsdag 1. november 2017!

Da feirer vi at det er 500 år (og en dag) siden Martin Luther spikret sine 95 teser på kirkedøren i Wittenberg. Dette ble starten på den lutherske reformasjon, en reformasjon som har hatt stor betydning i europeisk og norsk historie, både teologisk, politisk og kulturelt. Det er få enkeltpersoner som har preget det norske samfunnet og den norske folkesjela i så stor grad som Martin Luther.

Nyskrevet musikk av Henrik Ødegaard er i skrivende stund delt ut til mange musikere og sangere som skal delta. Blant annet 'Vår Gud han er så fast en borg' skal framføres, med både sangere, strykere, blåseinstrumenter, orgel og allsang.

Martin Luthers julesalme 'Du være lovet, Jesus Krist' får en helt ny karakter med en ny melodi av Janne Severinsen. Den skal framføres med kor, solister og band.

I tillegg har vi bedt Ole Arnfinn Hagen om å bidra med et teatralisk innslag, nemlig å dramatisere Martin Luthers skikkelse. For selv om Luther fremdeles preger vår forståelse av menneske, kirke og samfunn, så er han også et barn av sin tid. Dette vil også sokneprest Anne-Inger Lunner komme inn på når hun kåserer om reformasjonens betydning

Bruno Kantor ønsker velkommen til Reformasjonskonsert i Sauherad kirke onsdag 1. november.

både i historien og samtiden.

Kantor Bruno Hageman vil akkompagnere allsangen og spille Mendelssohns Sonate nr 6, som basert på Luthers gjendiktning av Vår Far.

Konserten er gratis for barn og ungdom, kr 50 for studenter (velkommen Sagavollstudenter), og kr 150,- for alle andre (vær tidlig ute, kirka kommer til å bli fullsatt)!

Se også informasjon i forrige Helsing, men merk den nye datoen: **onsdag, 1. november kl 19.00, Sauherad kirke**

Hilsen
Bruno Kantor

Velkommen til søndagsskolen høsten 2017 på Nes menighetshus!

1. oktober	kl. 11.00	på Nes menighetshus
22. oktober	kl. 17.00	på menighetens storsamling (G17) på Nes menighetshus
5. november	kl. 11.00	på Nes menighetshus
19. november	kl. 17.00	på menighetens storsamling (G17) på Nes menighetshus
3. desember	kl. 11.00	i Sauherad kirke. Familiegudstjeneste på 1. søndag i advent.
17. desember		på Nes menighetshus

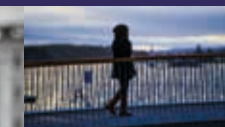
www.facebook.com/sondagsskolenisauherad

TRENGER DU NOEN Å SNAKKE MED?

Ring eller skriv. Vi er her. Alltid. kirkens-sos.no

SOS
22 40 00 40

SOS
CHAT

SOS
MELDING

KIRKENS
SOS

KRAFTTAK FOR SANG

ET RIKERE LIV, ET RIKERE LAND GJENNOM SANG!

Sangskatten i Sauherad syngende kommune oktober 2017

Av forsongar Jorid Vale

Lerka

Tekst, Per Sivle (1857 – 1904) Melodi Lars Søråas (1887 – 1976)

Og vesle lerka, ho hev det so
at finn ho ein tuvetopp fri for snjo,
so kvæd ho i med sin finaste song,
so trur ho på våren med ein einaste gong.
«Å hei! Å hi! Å tiriliti! Å tirili, tirili-ti!»

Og vesle lerka, ho hev det slik
at finn ho ein solstråle, so vert ho rik.
Då stig ho i høgdi og trallar i lit
til sumar på jord, endå snjoen ligg kvit.
«Å hei! Å hi! Å tiriliti! Å tirili, tirili-ti!»

Og lyngtuva, det er lerka sitt fat.
Der set ho seg ned, og so fær ho seg mat.
Og når ho er mett, ho takkar so glad
vår herre for maten, med kvitter og kvæd
«Å hei! Å hi! Å tiriliti! Å tirili, tirili-ti!»

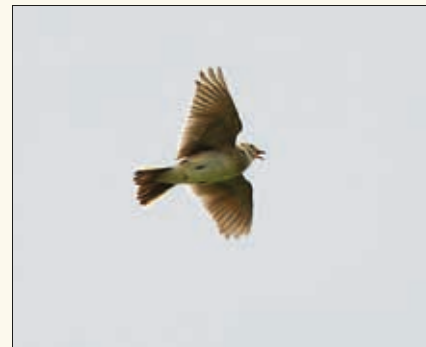
Gud signe deg! Du er fuglen min, du!
Gud signe no deg med di glade tru!
Og møter eg kulde og snjo på min veg,
Gud gjev meg i soltru å kvæda med deg:
«Å hei! Å hi! Å tiriliti! Å tirili-tirili-ti!»
(snjo = snø)

Sangen i Sauherad syngende kommune i januar; *Den fyrste song*, er også ein kjent sang av desse to karane. Da skreiv eg mykje om tekstforfattar Per Sivle og det tunge livet hans. Men denne teksten er full av livsmot og kvitrande glede, også med eit nytt samansett ord «sol – tru» som må vera forfattarens eget.

Melodien av Lars Søråas bær fram teksten på ein så god måte, at det kjennes som den er sjølv lerkesangen, som Per Sivle bare har sett ord til etterpå.

Lars Søråas var ein pioner for skulesang og folkesang i Norge. Hans sangbøker blei bestselgarar.

Alt som 17-åring leda Søråas sitt fyrste kor heime i Fana. Han tok organisteksamen ved Ferdinand Vogels organistskole i Bergen 1882 og lærereksamen på Stord 1884. Kort tid etter blei han konstituert som lærar ved folkeskolen i Bergen og frå 1888 fast ansatt, den lengste tida, 9 år, ved Sandviken skole, der han blei verande til 1916. Samtidig un-

Lars Søråas
(1887 – 1976).

derviste han i sang ved fleire vidaregåande skolar og vikarierte som organist i Mariakirken 1885–94. Frå 1894 til sin død var han organist i Sandvikskirken.

Som statens orgelkonsulent fekk Søråas stor innflytelse ved installasjon av nye kyrkjeorgler på Vestlandet. Frå 1912 var han offentleg oppnevnt sanginspektør for heile landet, og 1913–20 leda han statens årlege kurs for sanglærarar. Kursa tok sikte på å gje organistar i distrikta tilbud om vidareutdanning i sang, og det blei også gitt undervisning i orgelspel.

Med statsstipend studerte han i 1903 sangundervisning i Finland, Sverige og Danmark. I Helsingfors fekk han innsikt i professor Eduard Engels' stemmedannelsesmetode og den såkalte formelmetoden, som skulle gjera det like lett for barn å synge etter noter som å lese bokstavar. Denne metoden forenkla og forbedra han ved utarbeidelse av sine skolesangverk, *Skolesangbok* (1906–11) og *Sangskole* (1923). Desse vant stor anerkjennelse, også i utlandet. Søråas konstruerte også ein tonemaskin som skulle hjelpe barna til å finne tonen.

Tonen til *Lerka* er ein tone som kan vera god å ha med seg gjennom livet, om ein bare får lært han i ung alder. Eg har sjølv erfart at den kan lindre smerte og få fram smil og glede på eldreheima-

ne i bygda vår.

Kirsti Kolberg Omholt har eit serleg godt forhold til sangen om *Lerka*. Ho voks opp i ein stor barneflokk i rektorfamilien på «Risøy skole for vordene sjømenn», ein ungdomsskole som samla gitar frå heile landet før

dei skulle til sjøss. Peter Kolberg blei ansatt som første rektor her, med eit stort administrativt og økonomisk ansvar. Heile veka arbeidde han lange dagar, men på lørdagskvelden og søndag var han familiefar og et utruleg oppkome av forteljingar og sanger. Risøy var eit isolert samfunn utan bruforbindelse og utan radio under krigen, så da måtte familien sørge for underholdningen sjølve. Familien sang ofte saman og sangen om *Lerka* var mykje bruka.

Da Kirsti på 1950- talet fekk sin første lærarjobb på Danvik folkehøgskule i Drammen, opplevde ho at dette var sjølve «Danviksangen». Her var det ein sterk tradisjon at hyggemøter og lørdags-samlingar alltid starta med at forsamlinga stemte i «Og vesle Lerka, ho hev det so...» Denne tradisjonen er kanskje fortsatt levande ?

«Å hei! Å hi! Å tiriliti! Å tirili-tirili-ti!»
glad sanghelsing frå Forsangar Jorid.

Kjernehuset på Gvarv

Åpningstider:

Tanja har åpent for servering av lunch, kaffe og kaker:

Mandager kl. 10.00 – 15.00

Onsdager kl. 10.00 - 15.00

Fredager kl. 10.00 – 14.00

Sylvia har åpent for servering av lunch, middag, kaffe og kaker:

Fredager kl. 14.00 – 21.00

Lørdager kl. 11.30 – 21.00

Søndager kl. 11.30 – 19.00

Kjernehuset er åpent for servering under Norsk Eplefest!

Lokaler til utleie for arrangement.

Klevar Bygdelag ønsker
velkommen til

Loppemarked!!

- Lørdag 23. september
fra kl. 12-16
- Søndag 24. september
fra kl. 12-15

Velkommen til en god handel, med
fine og spennende lopper!

Salg av pølser vafler, kaffe og brus
Loddsalg på bok.
Vel møtt på Klevarsida 228
Klevar bygdelag!

*Du er velkommen til
SUNDS BEDEHUS*

Sangkveld

Fredag 13. oktober
Fredag 10. november
Fredag 8. desember

På alle sangkveldene er det
andakt, mye sang og musikk,
kaffe og kaker, og årsalg.

Sangkveldene starter kl. 19.00.

*Evangelievennene og
Sunds Normisjon
ønsker alle velkommen!*

Minnegudstjeneste i Sauherad kirke

lørdag 4. november 2017 kl. 17.00

I minnegudstjenesten leser vi opp navnene på dem som er døde det siste året, vi tenner lys til minne om hver enkelt og har de etterlatte i tankene. Det er en gudstjeneste med tid til ettertanke og stillhet, med musikk, salmer, dikt og tekster.

Det vil også bli tent et lys for den navnløse sorg; det være seg sorg i forbindelse med tap av vennskap, helse, samlivsbrudd eller konflikter med mennesker som står en nær. Eller det kan være gammel sorg som fremdeles gjør vondt. Kanskje handler det om å forsone seg med at livet ikke ble slik vi hadde drømt om. Hver og en kan få fylle dette siste lyset med sin egen smerte.

Minnegudstjenesten er ikke bare for dem som har mistet en av sine nærmeste det siste året, den kan treffe noe i oss alle – uavhengig av livssituasjon. Velkommen til en stillferdig gudstjeneste!

Sokneprest Anne-Inger Lunner, diakon Ivar Solbu og kantor Bruno Hageman deltar i gudstjenesten. Angelika Faber Karsrud spiller bratsj. Det blir musikk i kirkerommet før og etter gudstjenesten.

Hilsen
Anne-Inger, prest
Bruno, kantor
Ivar, diakon

Møtedatoer for Redd Barna Sauherad

Høsten 2017

Medlemsmøter:

10. oktober	Sagaplant	kl. 19.00
31. oktober	Sagaplant	kl. 19.00
14. november	Sagaplant	kl. 19.00
28. november	Sagaplant	kl. 19.00
5. desember	Sagaplant	kl. 19.00

Regionmøte:

14. og 15. oktober 2017 i Kristiansand

Redd Barna Sauherads JULEMESSE

Vår tradisjonelle julemesse holdes på Akkerhaugen sambruksanlegg

lørdag 2. desember. Dørene åpner kl. 11.00.

Velkommen til alle sambydinger!

Levering av lopper til vårt store loppemarked: fra kl. 16.00 fredag 1. desember

Med hilsen

Redd Barna Sauherad

Klinikk
ANGELICA
SINENSIS

- Klassisk akupunktur
- Triggerpunktbehandling
- IMS (Intramuskulær stimulering)

MEMLE AV
● AKUPUNKTURFORENINGEN
www.akupunktur.no

Bøgata 28, 3800 Bø // Tlf. 473 96 166

JOKER NORDAGUTU
DIN NÆRBUKTIK

VELKOMMEN TIL EN TRIVELIG
HANDEL HER HOS OSS.
Vi tilbyr utkjøring av varer!

ÅPNINGSTIDER:

Man-fre: 09.00 – 20.00
Lør: 09.00 – 18.00

Nordagutuvegen 662

3820 Nordagutu

Tlf. 35 95 97 20

joker.nordagutu@joker.no

Retting

I siste nummer av Helsing var det et intervju med Guri Sunde. Der har det sneket seg inn en liten, men ganske betydelig skrivefeil. Der står det om tiden da Guri arbeidet i justisdepartementet at hun var *saksbehandler for saker som vedgikk de ansatte, som benådningssøknader og spørsmål om prøveløslatelser*. Det var ikke de ansatte, men de **innsatte** Guri var saksbehandler for.

I artikkelen om Henrik Ibsen og Midt-Telemark har det også sneket seg inn noen feil. Det var ikke oberst Grønvold som eide Holtan-gården, men kaptein Henrik Ibsen. Han kjøpte gården og bodde der til han døde i 1813. Gården hadde to husmannsplasser. På den ene bodde det en knappestøper, og på den andre en haugianer som kunne forutsi dødsfall. Disse to kan Henrik Ibsen ha brukt som modeller for sin Knappestøper.

Henrik Ibsens barnepike var han grandtante, søster til forfatterens morfar. Hun het Kristine Cathrine Altenburg og var født i 1760. Hennes far var forvalter Diderik Altenburg på Ulefos Saugbruk. Hun døde i 1835 da Henrik Ibsen var 7 år gammel.

Vi beklager feilene.

TELEMARK
BEGRAVELSESBYRÅ
NORHEIMS EFTF. AS
JARL OLAV RUGTVEIT

Bø-Sauherad-Nome

Distriktets begravelsesbyrå siden 1972.

Døgnvakt

35 95 52 80
41 60 38 40

begravelsesbyraact@online.no

Eget gravsteinverksted

For ny gravstein, gravering,
rens eller restaurering.

NYHUUS GARD

GARDSBUTIKKEN
er åpen hver dag 08 - 20

Norges beste eplemost
honning • geléer • syltetøy • saft
marmelade • granskuddsirup
pesto • olivenolje • balsamico
gaveartikler

Nyhuusvegen 9, 3810 Gvarv

Tlf. 4040 4787

www.nyhuusgard.no, FB

Sauherad folkebibliotek

Presentasjon av nye bøker høsten 2017:

Torsdag 29. september kl. 17.30

Torsdag 26. oktober kl. 17.30

Torsdag 30. november kl. 17.30

Vi ønsker alle hjertelig velkommen til en hyggelig bokprat!

Birgit og Inkiri

Suppedager på Sunds skole høsten 2017

Velkommen til hyggelig samvær på Sunds skole.

Onsdagene 18. oktober, 22. november og 13. desember

Alle dager kl. 13.00.

Gratis suppe, kaffi og kake.

Ta gjerne med en gevinst til lotteriet.

Nordagutu Sambruksanlegg

Hvis du ønsker å leie Nordagutu Sambruksanlegg til selskaper, møter eller lignende, ta kontakt med:
Malin Gampedal, tlf. 480 83 346
Tor Moen, tlf. 476 72 067

Leiepriser:

- Sal, vestibyle og kjøkken: **kr. 1.500,-** med vask
- Vestibyle, møterom og kjøkken: **kr. 450,-** med vask

SAUHERAD TAXI

Tlf. 971 06 000

Gvarv og Gunheim Misjonsforening

har møte på Nes Menighetshus

Mandag 2. oktober kl. 18.00. Besøk av Solveig Sollie. Hun kåserer om Gustava Kielland, hennes liv og virke.

Møtet er åpent for alle

Novembermøtet blir mandag 6. november kl. 18.00

Du er hjarteleg velkommen!

Gustava Kielland

Susanne Sophie Caroline Gustava Kielland (født Blom 6. mars 1800 på Kongsberg, død 28. februar 1889 i Skien) var en norsk dikter og misjonsforeningspioner.

Hun var datter av tollbetjent Gustav Blom i Drammen og Karen Petronelle Stoltenberg. I 1824 giftet hun seg med presten Gabriel Kirsebom Kielland.

Gustava Kiellands mest kjente produksjon er Norges mest benyttede julesang «O, Jul med din Glæde» .

Gustava Kielland stiftet Norges aller første kvinneforening i Lyngdal. Dens første møteprotokoll er datert 1844. Lyngdal har i dag et eget misjonsmuseum som hedrer Gabriel og Gustavas minne.

På sine gamle dager dikterte Gustava sine *Erindringer fra mitt liv*, utgitt som manuskript for slekten 1882. En ny utgave, bearbeidet for offentligheten kom i 1899. Boken inneholder i vedlegg en samling dikt, deriblant teksten til barne-sangen «Liden Ekorn sad».

Kilde: Wikipedia

Nes menighetshus torsdag
2. november 2017 kl. 18.30
MISJONSBASAR

- Misjonsstoff
- Sang og musikk
- God servering
- Årsalg med fine gevinster

Menighetens Misjonsutvalg ønsker alle hjertelig velkommen!

Sommertoget

På formiddagen onsdag 16. august passerte NRKs Sommertog Gvarv stasjon. Det vil si: det hadde en god stopp på Gvarv før det fortsatte mot kveldens endestasjon Vestfossen.

Masse folk hadde tatt turen til stasjonen, både fra barnehagen, aldersinstitusjonene og folk generelt.

Nina Stensrud Martin var en av lederne av Reiseradioen, som ble sendt fra Sommertoget. Helsing fotograf og programlederen inngikk en lydløs avtale om å ta bilde av hverandre.

Aslak Gunnheim hadde ankommet Gvarv stasjon på sin gamle Gråtass. Det ble behørig dokumentert.

Fantorangen er en kjent figur fra Barne-TV. Han gjorde stor lykke hver gang han viste seg på stasjonene rundt i Norge.

Sommerleir på Evju bygdetun

I uke 33 var det sommerleir på Evju bygdetun. Et meget populært tilbud! Populært er det også å kose med kaninene.

Flott gjeng på Evju! Denne dagen med besøk av ordfører Mette.

Ett stykke sjokoladecake til hver, på denne litt forsinkede bursdagsfeiringa.

Formiddagstreff

Tirsdag 22. august var Øystein Nordli gjest på Formiddagstreffet på Nes menighetshus. Han sang viser, fortalte historier og leste dikt. Han holdt også andakt.

Patmos skulpturpark

Søndag 27. august var det samling i Patmos skulpturpark på Akkerhaugen. Om lag 300 mennesker var samlet til gudstjeneste ledet av sokneprest Anne-Inger Lunner.

Samme helg var det åpningsfest på Sagavoll folkehøgskole. Alle elevene var tilstede på Patmos. Også vinterens konfirmanter var der. Og mange, mange andre.

Musikkseksjonen.

Her kunne man selvfølgelig fabulere om kirkeskipet og reisen gjennom livet. Men det skal vi ikke gjøre!

Norske hjelpeorganisasjoner i felles aksjon for å unngå massiv sultkatastrofe

Elleve norske hjelpeorganisasjoner går sammen i kampen for å unngå hungersnød i flere afrikanske land og Jemen. Det er kritisk mangel på midler til livreddende nødhjelp for millioner av mennesker som står i fare for å dø av sult de neste månedene.

Som følge av ekstremtørke og konflikt rundt Tsjad-sjøen, i Øst-Afrika og i Jemen, står verden overfor den største sultkatastrofen siden 1945.

Ifølge FN risikerer over 20 millioner mennesker i Nord-Nigeria, Sør-Sudan, Somalia og Jemen å rammes av hungersnød før september. Hungersnød er den mest ekstreme typen sultkatastrofe. Da det ble erklært hungersnød i én delstat i Sør-Sudan i februar i år, var det seks år siden dette hadde skjedd noe sted i verden.

Vil bryte stillheten

Elleve hjelpeorganisasjoner går nå sammen om en historisk bred felleskampanje i norsk sammenheng. Målet er å skape oppmerksomhet om situasjonen og samle inn penger til nødhjelpsarbeidet.

– Vi har alle samme mål. Vi jobber for at folk skal få hjelp før det er for sent. Det handler om menneskene som kjemper for å overleve, ikke om organisasjonene som jobber for å hjelpe dem, sier Gry Larsen, generalsekretær i CARE.

Med en felles kampanje ønsker de elleve organisasjonene å bryte stillheten som preger de sakte huma-

nitære krisene skapt av tørke eller langvarig konflikt.

– I motsetning til jordskjelv og tsunamier, har ikke de sakte katastrofene et øyeblikk da alle øyne rettes mot dem og alle ressurser mobiliseres for å hjelpe. Derfor har vi gått sammen for å skape et slags «jordskjelvøyeblikk» for å unngå den største sultkatastrofen på flere generasjoner, sier Larsen.

Økt innsats redder liv

Fordi et økende antall mennesker rammes av konflikt og klimaendringer, fortsetter de globale behovene for nødhjelp å vokse. Disse problemene krever politiske løsninger, men en større og raskere humanitær innsats er nødvendig for å kunne snu den negative utviklingen i verdens mest sårbare samfunn.

– Nødhjelp kan ikke løse konflikter eller bremse klimaendringer, men den redder liv. Forebygging fungerer. I Somalia, Jemen, Sør-Sudan og Nigeria ville mange tusen mennesker allerede vært døde hvis de ikke hadde fått tidlig hjelp. Med mer midler til å trappe opp nødhjelpsarbeidet, kan vi redde flere liv. Men det haster, sier Larsen.

Organisasjoner:

- Kirkens Nødhjelp
- Caritas
- Plan
- Norsk Folkehjelp
- Utviklingsfondet
- Røde Kors
- SOS-barnebyer
- CARE
- Flyktninghjelpen
- UNICEF
- Redd Barna

Gode priser på interiørprodukter

snekker'n
Gvarv

Man - Fre 7-16.30 – Lørdag 9-13

Tre og portal AS
Oredalen 11, 3810 Gvarv
Tlf. 35 95 59 00
post@treport.no
www.treportal.no

 Bø kino viser film hver dag i Gullbring kulturanlegg i Bø.

Sjekk programmet på **www.bokino.no**

 Se programmet og kjøp billetter på din smart-telefon. Last ned appen eBillett fra Apple Store eller Google Play.

Lik oss på Facebook og få med deg alt som skjer! Meld deg på nyhetsbrev på våre nettsider.

41 millioner mennesker rammet av flom i Sør-Asia

Millioner av mennesker er nå rammet av en flomkatastrofe. I Houston i Texas i USA stiger dødstillene og opp mot 40 mennesker er meldt omkomne. I Sør-Asia er det også store ødeleggelser og over 1200 mennesker er bekreftet døde.

Bangladesh, India og Nepal opplever en av de mest ødeleggende oversvømmelsene på mange år. Uvanlig kraftig monsunregn har forårsaket store ødeleggelser. Over 41 millioner mennesker er rammet.

Per 1. september er over 1200 mennesker nå bekreftet omkommet i katastrofen som regnes å være den verste på mange år. 1,8 millioner barn har ikke mulighet for å gå på skole, enten fordi de ikke kommer seg frem eller fordi skolene blir brukt til midlertidige flyktningleirer for folk som har mistet husene sine. Avlinger er ødelagte og hjelpeorganisasjoner frykter matmangel.

- Under slike katastrofer stiger prisene på mat kraftig. Dette går selvfølgelig verst utover de fattige som mangler sterk kjøpekraft, sier prosjektrådgiver i Normisjon Oddvar Holmedal

I følge FN er over 197 000 mennesker i midlertidige leire bare i Bangladesh.

Normisjon har lenge jobbet i nord-vest Bangladesh. Mange har mistet både hus og avlinger og Normisjon har derfor startet en innsamlingsaksjon for å hjelpe disse menneskene.

- Vi har aldri sett en flom som er så ille. Folk har mistet alt de eier.

Vi trenger hjelp, sier Victor Lakra i Normisjons samarbeidsorganisasjon Northern Development Foundation (NDF) i Bangladesh.

Assam er ett av områdene som er hardest rammet i Inda. Hele 1,1 millioner mennesker er rammet av flommen her og det er etablert 261 midlertidige leire. Her har Normisjon jobbet lenge gjennom blant annet Lutheran World Service India Trust (LWSIT) som man kan kanalisere støtte gjennom.

1,7 millioner er rammet i 35 distrikter i Sør-Nepal. Nepalesiske myndigheter ønsker hjelp velkommen. Himalpartner har startet en innsamling til flomofrene i Nepal

gjennom United Mission to Nepal som organisasjonen har samarbeidet med lenge.

For å gi til **Normisjons** innsamling til Bangladesh og India:

- Vipps til 10709 (Normisjon).
Mrk: flom
- Send SMS flom til 2302 (200kr)
- Benytt konto 1503 02 13527.
Mrk: flom

For å gi til **Himalpartner** sin innsamling til Nepal:

- Vipps til 15521 (Himalpartner).
Mrk: flom
- Benytt konto 3000 15 47107.
Mrk: flom

Midt-Telemark
soul children

Øvelser HØSTEN 2017

- 4. OKT
- 18. OKT
- 1. NOV
- 15. NOV
- 29. NOV
- 13. DES

Vi øver annenhver onsdag kl. 18:00-19:30 på Nes Menighetshus på Gvarv. Vi avslutter alltid med kveldsmat. ☺
Koret er fra skolealder og oppover.

Vi har mange spennende opptredener i høst. Velkommen! Kontakt Helene Haukvik eller Martin Ytreland for spørsmål.
Tlf: 99711336 /99230525

- Guds nåde skal bære alt

Preken av biskop Herborg Oline Finnset,
bispevigsling i Nidarosdomen.

*For himmelriket er likt en jordeier som gikk ut tidlig en morgen for å leie folk til å arbeide i vingården sin. Han ble enig med arbeiderne om en denar for dagen og sendte dem av sted til vingården. Ved den tredje time gikk han igjen ut, og han fikk se noen andre stå ledige på torget. Han sa til dem: 'Gå bort i vingården, dere også! Jeg vil gi dere det som er rett.' Og de gikk. Ved den sjettede time og ved den niende time gikk han ut og gjorde det samme. Da han gikk ut ved den ellevte time, fant han enda noen som sto der, og han spurte dem: 'Hvorfor står dere her hele dagen uten å arbeide?' 'Fordi ingen har leid oss', svarte de. Han sa til dem: 'Gå bort i vingården, dere også.' Da kvelden kom, sa eieren av vingården til forvalteren: 'Rop inn arbeiderne og la dem få lønnen sin! Begynn med de siste og gå videre til de første.' De som var leid ved den ellevte time, kom da og fikk en denar hver. Da de første kom fram, ventet de å få mer; men de fikk også en denar. **11** De tok imot den, men murret mot jordeieren og sa: 'De som kom sist, har arbeidet bare én time, og du stiller dem likt med oss, vi som har båret dagens byrde og hete.' Han vendte seg til en av dem og sa: 'Venn, jeg gjør deg ikke urett. Ble du ikke enig med meg om en denar?' **14** Ta ditt og gå! Men jeg vil gi ham som*

kom sist, det samme som deg. Har jeg ikke lov til å gjøre som jeg vil med det som er mitt? Eller ser du med onde øyne på at jeg er god?' Slik skal de siste bli de første og de første de siste.»

Matteus 20, 1- 16

Før daggry stod de der. De dukka opp i mørket, på torget. Dagarbeiderne. Torget var arbeidskontoret. Sammen med det første lyset kom de som kjøpte deres arbeidskraft, de som trengte deres hender og sterke rygger. Det var innhøstingstid i vingårdene. Krevende arbeid. Og likevel var de for mange til at alle fikk arbeid. Tomme hender. Tomme lommer ved dagens slutt. Tomme mager hjemme.

Jesus fortalte sine lignelser i et land og en sammenheng med mange fattige. Skattetrykk og utbytting førte til at mange mista det meste de eide. De brøt opp fra landsbygda og forsøkte å finne et bedre liv i byene.

Høres det kjent ut? Alle de millioner mennesker i verden som i dag legger ut på vandring, på leiting etter en måte å forsørge familien sin på,

ei fredelig framtid for seg og sine. Mange søker mulighetene i byen, eller som landarbeidere på andre sida av havet. Et bedre liv. Og så blir det fremdeles tomme hender: ingen har bruk for de som vil skape ei framtid for sine, som søker friheten og ønsker seg et verdig liv. Mange av Bibelens lignelser har noe evig, aktuelt med seg. Også i denne fortellinga er det følelser og situasjoner vi kjenner så godt igjen.

I lignelsen var noen heldige. De forlot torget – og tok fatt på veien til vingården. De visste at de var berga også denne dagen. Men mange står tilbake mens timene går, sola stiger og varmen baker, og desperasjonen øker. Tomme hender. Hvorfor ble de stående der?

Kanskje kunne det enda skje, at noen kom for å gi dem arbeid? Enda vanskeligere enn å stå der var det å gå hjem- til en sulten familie og tause bebreidelser.

Og så skjer mirakelet! Så seint som klokka fem om ettermiddagen – den ellevte timen- blir de siste satt i arbeid. De stod ikke lenger ledige på torget.

*

«Å være ledig på torget»: Det er et uttrykk vi noen ganger kan høre, og som er forbundet med denne lignelsen. For meg har ordene en spesiell klang: Underveis i arbeidet med denne gudstjenesten har min gamle mor, som ikke lenger er i de levedes land, blanda seg inn i prekenforberedelsen:

Med to yrkesaktive foreldre ble vi barn involvert i arbeidsoppgaver når ting skulle gjøres ute og inne. Når du hadde gjort den oppgaven du fikk tildelt, var det om å prøve å se opptatt ut ei stund, til vi blei gjennomskua. Jeg kan formelig høre mammas stemme: «Er du ledig på torget?» Da visste jeg at det snart kom ei ny bestilling om å springe hit eller dit og hente eller gjøre noe. «Ledig på torget» – for oss et lite friminnutt til vi blei oppdaga. Å være ledig på torget – å være uten oppgaver.

Å være ledig på torget: Vanligvis er det en vanskelig situasjon. Ledig på torget – har ingen bruk for meg? Unge som ikke kommer seg i arbeid, mennesker som leter etter mening med livet, - hva skal jeg bruke livet mitt til? den fremmede som ikke får hjelp til å knekke nye sosiale og kulturelle koder, de som vi går forbi fordi det er mer behagelig for oss.

Ledig på torget. Ingen har bruk for meg. Ingen er interessert i meg. Ingen ser meg.

Skal det være sånn hos oss? At vi har mennesker som ikke opplever at det er bruk for dem? Hva slags samfunn vil vi skape sammen? Hvilke verdier skal prege samfunnet vårt? Hvem skal det være plass til? Hva er et menneske verd?

Det er store spørsmål som krever svar av oss. Spørsmål som utfordrer oss, som medmennesker, som deltakere i samfunnet.

Vi blir så ofte målt ut fra utseende, intelligens, hvor du kommer fra,

hvilket folk du tilhører, om du har penger, hvilken religion du har, arbeidsevne. Og noen mennesker har fått en pris; de *blir* solgt: menneskehandel, trafficking, barnarbeid, slaveri: det har ulike navn.

Hva er et menneske verd? Hva gjør oss verdifulle? Hadde vi spurt ti personer på gata, hadde vi kanskje fått like mange svar.

Jeg vil si deg: Vi *er* mennesker, og som mennesker er vi verdifulle, alle like verdifulle: Å være menneske er å være Guds gode skapning, være satt på jorda for å være medmenneske for all Guds skapning: for å gjøre det gode, for å se Gud i sin medskapning. Vi er satt her for å lage svar på bønnene i fadervår: la riket ditt komme – la viljen din skje på jorden slik som i himmelen.

*

I dag, i denne høytidelige gudstjenesten, er vi sammen i *katedralen*: det mektige kirkebygget som er bygd så vakkert som de som skapte det, kunne få til – til Guds ære.

Men den er også bygd slik for å inngyte respekt og ærefrykt hos den som kommer hit. Vi blir små, stilt overfor de hundrer av år som denne kirkas historie rommer, av tanken på alle dem som har søkt hit, vandret mellom søylene her med livet sitt i hendene- i tro og bønn, håp og lengsel. Det mektige bygget overvelder oss fremdeles – de gamle mestere kunne sine ting. Og midt i dette – slik vi samles her i dag – vi er en oppvisning av farger, fine klær, av

hierarki og titler: Da møter vi denne lignelsen som Jesus forteller: om fattigfolk som nesten ikke eier mer enn de kan bære, men som får åpenbart en dyp hemmelighet, rammet inn av ei fortelling plassert midt i hverdagens slit og bekymring.

Alle fikk et oppdrag. Alle fikk det samme oppdraget.

De første skal bli de siste- og de siste bli de første.

Den som kommer sist inn, blir likestilt med den første.

Det er et trøstefullt perspektiv for en nyvigslet biskop som kan kjenne seg liten - overfor oppgaven, overfor den historiske tradisjonen som jeg nå har trådt inn i: inn i den lange rekka av forgjengere. Vi har hørt store, tunge og viktige ord som rommer ansvar, oppgaver, kall og forpliktelse. Går det an å våge det? Det er bare mulig når det understrekes så sterkt i vigslinga at det er **Guds nåde som skal bære alt**.

Himmelriket kan lignes med. Slik begynner Jesus. Himmelriket kan lignes med denne vingårds-eieren som skal ha inn folk for å ha et arbeidsstykke gjort. Han henta inn de som var ledig på torget.

Også de som bare arbeidet en time, arbeidet hardt. De ville gjøre sin del. Da de kom til oppgjøret, ble de nok storøyde: En denar – det som var vanlig, full daglønn – lå med hele sin tyngde i handa. Øynene til de som hadde strevd heile dagen smalna da de skjønnte at de *ikke fikk mer*. Jordei-

eren provoserer gjennom sin likebehandling. Han provoserer de som mente seg å ha krav på *mer* enn de andre. Ingen får for lite – alle får det samme. Rundhåndet deler jordeieren ut – i alles hender ligger denaren. For den som hadde forventet seg *mer*, blir jordeierens godhet en provokasjon. Ingen får for lite – alle får det samme – alle får nok. Slik handler Gud.

Fortellinga er et ekko av hvordan Gud handler med oss. Nåde. Det som vi får, selv om det er ubegriplig og urettmessig godt. Gud griper inn, med noe annet enn det som ville vært opplagt. Den fantastiske, ubegnelige Guds nåde- heilt urimelig.

Og ingen får mer enn noen andre – for alle får det samme, - og det er nok.

Til de som hadde arbeidet lenge, og som blei sinte svarer jordeieren:

Ser du med onde øyne på at jeg er god? Spørsmålet blir svaret de får. Vi får bære med oss spørsmålet, vi som noen ganger opplever at det er vanskelig å betro viktige oppgaver til nye deltakere i fellesskapet, som er snare til å vurdere noen som viktigere enn andre. I kirkas fellesskap skal det være plass til alle.

Reformasjonsåret 2017 - 500årsmarkeringa av reformasjonen - har fått «nåde» som en overskrift – ut fra Martin Luthers poengtering av nåden alene – *sola gratia* – bare nåden. Nåde er *bare* Guds tilgivelse og nærhet, håp og nytt liv: Igjen og igjen.

Å rekke ut nåden – dele ut rundhån-

det – til alle som med stor eller liten tro strekker handa fram, er kirkas store oppgave.

Her – i gudstjenesten, er stedet hvor jord og himmel møtes – her er himmelen åpen - og vi får alle brødet, mynten, nåden, livet: Den korsfestede og oppståtte selv, lagt i vår tomme, åpne hand.

For ingen ting har vi fått det – for ingen ting skal vi gi det videre. Her er stedet hvor takken og lovsangen kan stige til Gud.

Nåden kjenner ikke vilkår eller forbehold. Nåden kjenner ikke til kort eller lang arbeidsdag, eller innholdet i å gjøre seg fortjent til andres velvilje: Gud rekker ut sin nåde til den som vil ta imot. Kjærligheten og nåden finner sitt klareste uttrykk i historien om Jesus, om Guds uut-slokkelige kjærlighet: den som er *gitt* oss – i tomme hender.

Nåden, som setter oss mennesker fri fra det som binder oss, og som gjør at vi oppreist kan gå videre sammen. Vi er alle mottakere av den samme nåde; av gaven vi får fra Gud –som er usynlig til stede mellom oss, Gud som er skaper og giver av nådens grenseløse gave – nok for alle. Den setter oss alle fri – til å leve for Gud og for hverandre.

*

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var, er og blir en sann Gud, fra evighet og til evighet. Amen

Søndag 24. september 2017 kl. 20.00

Vinjerui og Akerhaugen i Nes kyrkje

Jan Birger Akerhaugen har lenge spilt sammen med Marjit Vinjerui. Duoen har samarbeidet siden 2004 og skal nå holde konsert Nes kyrkje i forbindelse med Norsk Eplefest.

De har i denne forbindelse slått sammen sine to norskspråklige prosjekter og dette vil være en forsmak på albumet som kommer i løpet 2018.

Musikken er variert og spenner fra norsk folkemusikk til mer moderne popaktig uttrykk.

Det vil også være gjesteartister som vil opptre denne kvelden og Jon Magnus Bruun fra Notodden vil være oppvarmer.

Billetter blir lagt ut 1. september på Ticketmaster.

Det blir solgt maks 100 billetter.

Pris kr 250,- (kr. 300,- i døra)

Thank GOD it's Friday (tGif)

Ungdomsklubb for 8. klasse og oppover i underetasjen på Nes menighetshus. amles annenhver fredag kl. 19.30 til 23.00.

Vi **spiller** bordtennis og diverse brettspill, hører musikk og noen ganger ser vi film, - kort sgt et fint sted for å være sammen med andre ungdommer.

Vi har **kiosk**, så det er anledning til å kjøpe mat, brus og noe annet digg.

Datoer høsten 2017:

Fredag 22. september

Fredag 6. oktober

Fredag 20. oktober

Fredag 3. november

Fredag 7. november

Fredag 1. desember

Fredag 15. desember

 følg oss på facebook **TGIF**

Neste nummer av Helsing

Neste nummer av Helsing kommer ut ca. 1. november. Stoff til bladet må være levert til redaksjonen innen 19. oktober.

Stoff kan sendes til:

Helsing.

Kirkekontoret

Postboks 4, 3834 Gvarv

eller på e-post:

diakon@sauherad.kyrkja.no

Videre utgivelsesplan

for høsten 2017 ser slik ut:

Nr. 9 - advent og jul: kommer ut ca. 6. desember, med innlevering av stoff innen 23. november.

Første blad i 2018 kommer ut ca. 1. februar.

Hvor er dette:

(Bilde på side 483)

Rett svar er **DIGNES**
(gnr. 62, bnr. 4 og 6)

Bygdeboka skriv:

Eigedomen ligge på flata mellom Flåtinaasen og Øyagrenda. Dignesdalen deilar mot Flåtina. Innmarka er 55 mål, hamn og bergknausar 10-15 mål. Av innmarka er ca.15 mål frukthage. I 1950-åra fødde eigedomen ei ku, men med nybrott og grøfting blei arealet auka og kunne fø 6 kyr.

Bygningen blei påbygd og dels bygd ny i 1947. Uthuset er frå 1964. Av marknamn kan nemnst Skarkedalen (mot øya), Vesledal (nå planera), Dingnesdalen (vest mot Flåtina). Her er funne ein liten flintreiskap som såg mest ut som eit hoggjern, og dessutan ein spiss reiskap av bronse.

Slektens gang

Døpte

3. september: Olette Mælen Oskarsen

Vigde

2. september: Mona Vegsund og Ole Jonny Hvitås

Døde

6. september: Ingeborg Marie Storåsen Huset f. 1939
6. september: Aslaug Havrås f. 1936

Menighetsblad utgitt av Sauherad og Nes sokneråd.

Helsing til Sauherad og Nes

E-post: diakon@sauherad.kyrkja.no
Redaktør: Soknediakon Ivar Solbu.
Bankgiro: 2675 51 18949
<http://www.helsing.no>
Caspersens Trykkeri AS, Vikersund.

Kyrkjeverje

Trond Magnus Haugen
Tlf. 938 55 504
kyrkjeverje@sauherad.kyrkja.no

Kyrkjetener

Anders Høibø
Tlf. 909 40 728
t-hoei@online.no

Sokneprest

Anne-Inger Lunner
Tlf. 480 61 672
sokneprest@sauherad.kyrkja.no

Kyrkjetenar

Kjetil Nyhus
Tlf. 951 74 938
knyhus@online.no

Diakon

Ivar Solbu
Tlf. 932 85 202
diakon@sauherad.kyrkja.no

Sauherad og Nes sokneråd

Leiar
Anlaug Jorunn Bergan
Tlf 990 19 462
lillilb@hotmail.com

Kantor

Bruno Hageman
Tlf. 948 55 033
bruno.hageman@sauherad.kyrkja.no

DEN NORSKE KYRKJA

Sauherad og Nes sokn

Besøksadresse:

Nes menighetshus, underetasjen
Holmenvegen 46
3810 Gvarv

Postadresse:

Postboks 4
3834 Gvarv

Telefon: 35 10 11 20

Epost: post@sauherad.kyrkja.no
www.helsing.no
Kontonummer: 2675 20 38421

Gudstjenester i Sauherad og Nes

Lørdag 23. september 2017 – Norsk Eplefest
Nes kyrkje kl. 09.30: Musikk og lyrikk.

Søndag 24. september 2017
– 16. søndag i treeninghetstida
Mark 7, 31-37, Salme 40, 2-6, Rom 8, 19-23
Sauherad kirke kl. 11.00: Høsttakkefest.
Konfirmantene fra 1957 og 1967 er
hedersgjester. Takkoffer til Konfirmantens
Solidaritetsaksjon.

Nes menighetshus kl. 15.00: Menighetsfest.
Enkel presentasjon av jubilantene. Konsert
med Anne Gravir Klykken. (se omtale s. 473)

Søndag 1. oktober 2017
– 17. søndag i treeninghetstida
Joh 11, 17-29+30-46, Job 19, 21-27,
2 Tim 1, 7-12
Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste. Takkoffer
til menighetsarbeidet.
Nes menighetshus kl. 11.00: Søndagsskole.

Tirsdag 3. oktober 2017
Nes kyrkje kl. 21.00: Kveldsbønn med sang fra
Middelalderen

Søndag 8. oktober 2017
– 18. søndag i treeninghetstida
Matt 8, 14-17, Jes 53, 1-5, Hebr 2, 10-18
Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.
Takkoffer til Sauherad Diakoniforening.

Søndag 15. oktober 2017
– 19. søndag i treeninghetstida
Luk 20, 45-21, 4, Jes 55, 1-3, Apg 8, 4-14
Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste. Takkoffer
til menighetens barne- og ungdomsarbeid.

Søndag 22. oktober 2017
– 20. søndag i treeninghetstida
Joh. 11, 1-5, 1 Sam 18, 1-4, Hebr 13, 1-3
Nes menighetshus kl. 17.00: G17. Menighetens
storsamling med gudstjeneste og
kveldsmat. Utdeling av kirkebok til
2-åringene. Søndagsskole. Takkoffer til
årets TV-aksjon for Unicef.

Søndag 29. oktober 2017 – Bots- og bededag
Luk 13, 22-30, Jer 18, 1-10, Rom 2, 1-11

Notodden kirke kl. 11.00: Reformasjonsfest for
Øvre Telemark prosti.

Lørdag 4. november 2017
Joh 3, 37-40, Salme 90, 1-4+12-14,
Rom 5, 5-11
Sauherad kirke kl. 17.00: Minnegudstjeneste
med lystening, musikk, lyrikk og
forkynnelse. (se egen omtale på side)

Søndag 5. november 2017 – Allehelgensdag
Matt 5, 1-12, Jes 49, 8-10, Åp 7, 9-17
Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.
Takkoffer til For Livsrett og
Menneskeverd.
Nes kyrkje kl. 11.00: Søndagsskole.

Tirsdag 7. november 2017
Nes kyrkje kl. 21.00: Kveldsbønn med sang fra
Middelalderen

Søndag 12. november 2017
– 23. søndag i treeninghetstida
Mark 10, 28-31, Jes 1, 16-19, 2 Tess 1, 10b-12
Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste. Takkoffer
til Stefanusalliansen.

Søndag 19. november 2017
– 24. søndag i treeninghetstida
Matt 18, 1-6+10-14, Salme 8, 2-10,
Fil 2, 3-11
Nes kyrkje kl. 17.00: G17. Menighetens
storsamling med gudstjeneste og
kveldsmat. Søndagsskole. Takkoffer
til Menighetens misjonsengasjement i
Thailand.

Søndag 26. november 2017
– Domssøndag / Kristi kongedag
Matt 25, 31-46, Jes 57, 14-16, Åp 20, 11-13
Sauherad kirke kl. 11.00: Gudstjeneste.
Takkoffer til Nes menighetshus

Med forbehold om at de tekstene som brukes i
gudstjenestene, kan være andre enn de som er
oppført i denne lista.

For ytterligere informasjon,
se: www.helsing.no